

Shembuj të praktikave të mira	Mbrojtja e arinjve të keqtrajtuar në Kosovë
Kategoria	Bota e egër, edukim
Organizata	VIER PFOTEN Kosova (FOUR PAWS Kosova)
Partnerët	VIER PFOTEN International (FOUR PAWS International), Komuna e Prishtinës, Ministria e Mjedisit dhe Planifikimit Hapësinor
Lokacioni	Mramor, Prishtine
Vendi	Kosovë
Forma e mbrojtjes	Peizazhi i mbrojtur Germia
Niveli i implementimit	Kombëtar
Koha	2 vjet
Njerëz	9
Buxhet	300,000 €
Financues	VIER PFOTEN International
Informata mbi projektin	www.vier-pfoten.org www.facebook.com/PylliiArinjvePrishtina
Kontakt	Afrim Mahmuti
Të arriturat	<ul style="list-style-type: none"> • Janë shpëtuar 19 arinj nga robëria në Kosovë (arinjtë mbaheshin në kafaze të vogla afër restoranteve në Kosovë dhe Shqipëri), • Kanë ndihmuar në shpëtimin e 34 kafshëve të egra të mbajtura në robëri në Shqipëri, • 7 persona lokal janë punësuar gjatë 2 viteve të para + 27 tjerë në vitet në vijim, • 7 bujq lokal kanë përfituar duke furnizuar me ushqime për arinjtë në pyllin e arinjve, • Aktivitete vetëdijesimi janë zbatuar në rajonet ku arinjtë ende jetojnë në liri (Prizren), <p>Faza e dytë (4 vite, 25 të punësuar, 2 milion €):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zhvillimi i gjithë infrastrukturës dhe objekteve përcjellëse në një rajon prej 10 hektarësh për te ju ofruar arinjve kujdes të duhur, • Është themeluar Qendra e Edukimit për Mjedisin “Thesaret e Natyrës” në vitin 2018, • 40,000 vizitorë në vitin 2018, • Rreth 8000 nxënës në vit kanë vizituar pyllin e arinjve dhe kanë marrë pjesë në programet tona edukative,

	<ul style="list-style-type: none"> • 2 projekte (të financuara nga Ambasada Amerikane) të fokusuara në edukimin mjedisor janë zbatuar në bashkëpunim me 4 shkolla lokale (400 nxënës), • Përkrahje nga artistë lokal dhe nga prodhues duke shitur produktet e tyre në shitoren e pyllit të arinjve. • Akreditim nga Shërbimi Evropian për Vullnetarë për mbajtjen dhe koordinimin e projekteve me vullnetar, • 3 kampe ndërkombëtare pune me vullnetarë janë implementuar në bashkëpunim me Civil Service International, • Është implementuar 1 EVS afatshkurtër (13 vullnetarë ndërkombëtarë), • Rreth 200 vullnetar lokal kanë marrë pjesë në aktivitete të ndryshme (pastrime, protesta, aktivitete promovuese),
--	---

Problemet/mundësitë	
Problemet	<p>Ka pasur arinj që mbaheshin në mënyrë ilegale.</p> <p>Mungesa e vetëdijesimit publik për rastet ku është abuzuar me kafshët.</p>
Mundësitë	<p>Zbatimi i ligjit.</p> <p>Ngritja e vetëdijes publike për arinjtë e mbajtur në robëri.</p> <p>Edukimi.</p>
Planifikimi	
Parakushtet për sukses	<ul style="list-style-type: none"> • Baza legislative për konfiskimin e kafshëve të mbajtura ne robëri; • Eksperienca ne lidhje me punën me kafshët e egra dhe ndërtimin e objekteve për mbajtjen e kafshëve të egra; • Përkrahje aktive nga autoritetet përgjegjëse; • Përkrahje nga mediat kombëtare dhe ndërkombëtare.
Ideja fillestare	<p>Shumë pronar te restoranteve kanë mbajtur arinjtë e kafe nëpër kafaze shume të vogla dhe në kushte jo te mira. Në mesin e këtyre rasteve ka qenë një ari me emrin Kasandra që është mbajtur në kafaz shumë të vogël afër restorantit për 11 vite. Në vitin 2012 ajo ende ishte aty ne kafaz pa asnjë përkujdesje sepse pronari kishte mbyllur restorantin. Për mënyrën se si ajo ishte mbajtur aty shumë gazetar nga media ndërkombëtare kane shkruaj për të, dhe kështu është informuar edhe FOUR PAËS International dhe si përgjigje për këtë situatë kane ofruar që të ndërtojnë strehimoren për arinjtë që</p>

	janë mbajtur në robëri dhe kështu janë krijuar kushtet që këta arinj te merren dhe te mbahen ne kushte më të përshtatshme.
Strategjia	Strategjia FOUR PAËS'
Rolet e partnereve	Komuna e Prishtines ka dhënë lejen për përdorimin e tokës. Ministria e Mjedisit për konfiskimin e arinjve të mbajtur në robëri (disa herë ka qene e nevojshme edhe asistenca e policisë ne teren) dhe për dhënien e lejes për mbajtjen dhe kujdesin ndaj arinjve.
Zbatimi	
Fazat kyçe të projektit	<p>Faza e parë e projektit (2 vjet)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ndërtimi i objektit për mbajtjen e arinjve (ndërtese me rreth 300m2) dhe 1 hektar me 7 vende te mbyllura, • Sjellja e rrymës elektrike, • Sigurimi i ujit, • Marrja në punë e stafit dhe ofrimi i trajnimeve dhe instruksioneve se si te kryejnë detyrat ditore, <p>Faza e dytë e projektit:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 4 vende të mbyllura me total 5 hektarë me gardh te sigurisë, pajisje për monitorim, pishina, shpella dhe pajisjet tjera për menaxhimin e arinjve. • Shtegu për vizitorë (1.3 km) <p>Faza e tretë e projektit:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 3 vende të mbyllura me total 4 hektarë me gardh te sigurisë, pajisje për monitorim, pishina, shpella dhe pajisjet tjera per menaxhimin e arinjve. • Qendra Edukative për Mjedisin “Thesaret e Natyrës” ndërtesë me 1,300 m2 pajisur me përmbajtje edukative, të shfaqura ne ekrane, materiale të shtypura, galeri te ndryshme, dhe tabelat interpretuese që ofrojnë informata për jetën dhe sjelljet e arinjve dhe kafshëve tjera si dhe për ambientin në përgjithësi dhe që janë të dedikuara edhe për të rritur edhe për fëmijë.

	<u>25 persona lokal janë punësuar gjatë fazës së dytë dhe tretë (4 vite) të projektit.</u>
Buxheti nëpër faza	Faza e parë e ndërtimit: 300,000 € Faza e dytë e ndërtimit: 460,000 € Faza e tretë e ndërtimit: 1,560,000 €
Përfshirja e palëve të interesit	Përfshirja e autoriteteve përkatëse në marrjen e vendimeve për hapat e rëndësishëm në procesin e zhvillimit.
Përfshirja e gupeve të cenueshme	Ne kuadër të projektit të edukimit mjedisor ne përfshijmë edhe komunitetet ku banojnë minoritetet. Fëmijët me nevoja të veçanta kanë qenë pjesë e ngjarjeve të ndryshme që i kemi organizuar në strehimoren për arinj në Prishtinë.
Komunikimi	Rrjetet sociale, radio, TV
Sfidat	Teknike: ndërtimi i objekteve (vendet e mbyllura dhe elementet përcjellëse) për mbajtjen e arinjve është përcjellë me disa vështirësi dhe sfida kur është fjala për gjetjen e materialeve dhe pajisjeve. Financiare: projektet ku duhet ndërtuar infrastrukturë brenda strehimores që garanton siguri edhe për njerëzit edhe për kafshët janë të shtrenjtë. Palët e interesit: kishte një rezistence të madhe nga ana e pronarëve të restoranteve dhe kjo ka vështirësuar veprimet për shpëtimin e arinjve.
Ndryshimi	
Ndikimi pozitiv ne ambient	<ul style="list-style-type: none"> • 19 arinj të shpëtuar • Në rajonin për rreth janë mbjellë 1000 dru, • Më shumë se 30 aksione pastrimi janë organizuar gjatë vitit të kaluar,
Ndryshime pozitive ekonomike dhe sociale	Spektori publik: S: komuna e Prishtinës ka përkrahur më 15.6 hektar dhe ka ndërtuar rrugën në gjatësi 2.7 km,
	Spektori i biznesit:

	<p>E: bizneset pranë janë ndikuar pozitivisht nga projekti ynë sepse shumë shërbime të rregullta që na nevojiten në strehimore ne bashkëpunojmë me ta.</p>
	<p>Komuniteti lokal:</p> <p>E: projekti ka rritur ndjeshëm mundësitë e punësimit për njerëzit lokalë (24 persona lokal janë punësuar).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kanë përfituar 7 bujq lokal që kanë sjellë ushqimet për arinj në strehimore,
	<p>Komuniteti shkencor:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2 studentë nga Fakulteti i Shkencave Natyrore janë duke bërë temën e tyre te Masterit dhe PhD ne lidhje me arinjte.
Replikimi dhe rekomandimet	
Rekomandimet	Gjeni mënyra që të zbatoni projektin në hapat që rekomandojmë më lart.
Qëndrueshmëria	<p>Zbatimi i ligjit.</p> <p>Kontributi në mbrojtjen e kafshëve të egra & mbrojtjen e mjedisit.</p> <p>Implementimi i aktiviteteve që gjenerojnë të ardhura (mikpritja, qendra edukative) që përdoren për të mbuluar harxhimet , (vetë-financim).</p>
Përdorimi i idesë	Replikim në Shqipëri dhe vendet tjera të Ballkanit.
Nevoja për përmirësime në politika	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zhvillimi i planit menaxhimit për popullatën e arinjve në Kosovë. 2. Përmirësimi i zbatimit të ligjit për mbrojtjen e arinjve në liri.
Pritshmëritë	
Nga ueb faqja “Nature for People”?	<p>Promovimin e punës që ne jemi duke e bërë për mirëqenien e kafshëve,</p> <p>Kontribut në ngritjen e vetëdijes për mjedisin,</p> <p>Shkëmbim eksperiencash.</p>